

Deres ref: 19/5404-40

Oslo, 02.mars 2020

MiRA-Senterets høringsuttalelse - NOU 2019: 19 Jenterom, gutterom og mulighetsrom

Det vises til Kulturdepartementets brev fra 29.11.19 om NOU 2019: 19 Jenterom, gutterom og mulighetsrom. MiRA-Senteret takker for muligheten til å komme med våre innspill.

MiRA-Senteret er en landsdekkende nettverksorganisasjon som har 30-års erfaring med spørsmål knyttet til likestilling og juridiske rettigheter for kvinner og unge jenter med minoritetsbakgrunn. Vi er en kunnskapsbank i spørsmål som omhandler kvinners og unge jenters rettigheter, diskriminering, arbeidsliv, vold i nære relasjoner, kommunikasjon og formidling mellom storsamfunn og minoriteter. Senteret er partipolitisk nøytralt og har ingen tilknytning til bestemte religiøse eller etniske grupper.

NOU 2019: 19 Jenterom, gutterom og mulighetsrom

#UngIDag-utvalget ble oppnevnt for å utrede likestillingsutfordringer barn og unge møter på flere, viktige arenaer i hverdagen. I NOU 2019: 19 gir utvalget sin utredning hvor det går nærmere inn på utfordringsbildet og hovedkonklusjoner. Deretter kommer utvalget med anbefalinger og tiltak for å bryte ned kjønnsstereotyper og åpne opp mulighetsrommet for barn og unge og dernest bidra til bedre kjønnsbalanse, særlig innenfor utdanning og arbeidsliv.

Psykisk helse, press og stress

Det er viktig med en synliggjøring av minoritetsjenter i mental helse-debatten. Minoritetsjenter er en gruppe som kan leve under andre og flere forventninger og begrensninger knyttet til valg i livet. Som det går frem i NOU'en er minoritetsjenter en gruppe som presterer godt i utdanningsløpet og har lettere for å innrette seg etter motstridende kjønnsideal fra familie, venner og storsamfunn enn for eksempel minoritetsgutter, men det er lite forskning på hvor belastende dette krysspresset oppleves og hvordan det påvirker deres psykiske helse. Skoler og det offentlige hjelpeapparatet må få økt kompetanse til å møte disse unge jentene på en god måte.

Utvalget har avgrenset sitt arbeid mot vold og overgrep, til tross for at dette er et stort samfunnsproblem og en likestillingsutfordring, men nevner at unge med minoritetsbakgrunn opplever å bli utsatt for negativ sosial kontroll, noe som kan klassifiseres som psykisk vold. Vi savner her et bredere perspektiv på barn og unge som enten selv har opplevd eller har foreldre som har opplevd krig. Dette perspektivet bør også sees i sammenheng med hvilke likstillingsutfordringer de som har fluktbakgrunn møter på.

Helse

Det står lite om minoritetsjenters seksuelle helse i NOU'en. Når det først blir omtalt, er dette knyttet til et avgrenset antall emner. Selv om sosial kontroll, jomfruhinneproblematikk og kontroll av unge jenters seksualitet er svært viktige problemstillinger, er det samtidig behov for å snakke om sunn seksuell helse og skape en normalisering rundt seksualitet. Å kun bli omtalt i negative kontekster kan være svært stigmatiserende og føre til uhelse. Vår erfaring viser at minoritetsforeldre ofte snakker mindre åpent om seksualitet og prevensjon enn majoritetsforeldre, det anbefales derfor et kompetanseløft i skolen på hvordan man møter minoritetsungdom i seksualundervisningen. God representasjon av ansatte med minoritetsbakgrunn i skolehelsetjenesten kan være et tiltak som vil bidra til å heve kompetansen i skolen på dette området, samt bidra til å øke tilliten mellom minoritetsforeldre og hjelpeapparatet.

Utdanning

Det er påvist at minoritetsjenter er fremtredende innenfor høyere utdanning, men at dette til en viss grad er begrenset til tradisjonelle profesjonsutdanninger. Vi ser på det som positivt at denne gruppen jenter presterer bra i høyere utdanning og sikrer seg en økonomisk selvstendighet i det lange løp. For at minoritetsjenter skal kunne inneha likestilte muligheter som annen ungdom til å fritt velge studier og fremtidig yrke, er det viktig med tiltak på dette området. Først og fremst må det fremmes positive rollemodeller. Videre er det nødvendig at de blir møtt med et likestilt og inkluderende arbeidsliv etter endt studieløp. Forskning viser at det er 25% mindre sjanse for å bli innkalt til intervju, hvis man har et utenlandsklingende navn.¹ Det er da viktig å se i sammenheng med unge med minoriteters utdanningsvalg og kan også gjenspeile at de reelt sett ikke har like muligheter og derfor søker seg inn på studier som kan gi trygg jobb.

Idrett og fritidsaktiviteter

Idrett og fritidsaktiviteter i ung alder er viktig for god helse og sosial utvikling. Jenter med minoritetsbakgrunn skiller seg ut fra andre i at de deltar i idrettsaktiviteter i mindre grad enn andre barn og unge. Dette er goder som alle barn har rett til å ta i bruk og det offentlige må tilrettelegge for at det finnes gode idretts- og fritidsaktiviteter for minoritetsjenter og jobbe aktivt for å hindre frafallet som er utbredt blant denne gruppen. Dette mener vi bør være et fokusområde slik at alle barn og unge har like muligheter. Trenere og idrettsorganisasjoner må legge til rette for inkludering og kulturell forståelse og kulturell kompetanse bør være en del av trenerutdanningen. Muslimske jenters hijab og bekledning skal ikke være til hinder for at de skal kunne ta del i godene som er til rådighet. Det er svært positivt med økt tiltak og forskning på dette området.

Videre må det finnes rimelige eller gratis tilbud da mye frafall er grunnet i økonomiske begrensninger. Dette gjelder ikke bare tilbudene i seg selv, men også utstyr og klær. Transport til å fra trening kan også være en utfordring for mange, så tilbud som er lett tilgjengelige er også viktig for å gjøre fritidsaktiviteter tilgjengelige for også dem med færre ressurser.

¹ <https://forskning.no/ledelse-og-organisasjon-arbeid-institutt-for-samfunnsforskning/vanskeligere-a-fa-jobbintervju-med-utenlandsk-navn/731093>

Innvandrerforeldre deltar i mindre grad i idrettsaktiviteter enn majoritetsforeldre. Dette er igjen knyttet til lav sosioøkonomisk status, men kan bedres betraktelig gjennom aktiv rekruttering og engasjering av innvandrerforeldre. Lokale organisasjoner med tillit innad i disse miljøene må få økonomisk støtte i sitt arbeid. MiRA-Senteret jobber for å engasjere både minoritetsmødre og døtre i sport og fritidsaktiviteter for å fremme god helse, både psykisk og fysisk. Det er også et viktig mål for MiRA-Senteret at minoritetsjenter skal ta eierskap over egen kropp og helse. At de selv får være med på å planlegge og gjennomføre tiltak de ønsker å delta på, vil føre til en økt følelse av mestring og heve deres selvtillit og selvbilde.

Media

Det er mye forskning og oppmerksomhet knyttet til ungdommers bruk av sosiale medier, men lite søkelys på minoritetsjentes vaner. Det er her viktig å trekke frem at sosial kontroll også i stor grad foregår på internett. Dette i form av at det ligger restriksjoner på hvem jenter får snakke med, hva de får lov til å dele og generelt og hva de ønsker å bruke telefonen og PCen sin til. Mange jenter opplever å bli overvåket på internett og er igjen ikke likestilte med hverken minoritetsgutter eller majoritetsjenter på denne arenaen. Det er også kjent at minoritetsjenter som velger å uttrykke seg offentlig om ulike samfunnsaktuelle temaer, i større grad opplever å bli sjikanert og truet på nettet. Dette er en stor likestillingsutfordring, da det kan bidra til at færre unge kvinner med minoritetsbakgrunn tør å ta ordet i offentligheten. Videre kan media støtte opp om fordommer ved å presentere et unyansert bilde av minoritetsjenter og hyppig omtale de i negative kontekster. Dette er et område det er viktig å forske mer på og det er nødvendig med tiltak som støtter opp om jenter sine rettigheter til å bruke data og telefoni, samt hvordan de kan beskytte seg selv mot negativ oppmerksomhet og lovbrudd.

Avsluttende bemerkninger

MiRA-Senteret mener generelt at utvalget har gjort en god jobb, men savner en helhetlig interseksjonell tilnærming. Vi mener for å kunne bekjempe likestillingsutfordringer for unge med minoritetsbakgrunn er det viktig å være bevisst på at denne gruppen ikke bare opplever diskriminering når det gjelder kjønn, men også knyttet til sin etnisitet og religion. Dette gjelder ikke bare i arbeidsmarkedet, men også i skolen og i barnehagen.

Det er mange unge jenter i våre jentegrupper som forteller om diskriminering og mobbing – ikke bare av medelever, men også av lærere. De forteller om at de ikke blir tatt på alvor når dette blir tatt opp med skoleledelsen eller andre voksne. Ofte har foreldrene deres ikke kapasitet til å følge opp dette og mangler kunnskap om hvilke rettigheter man har når man blir utsatt for dette. Vi ønsker at denne tematikken blir satt høyere på dagsorden og at det blir fremmet tiltak for å forebygge denne typen diskriminering slik at denne gruppen også kan oppnå reell likestilling.

MiRA-Senteret

Fakhra Salimi

Leder

Khansa Ali

Prosjektleder